

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 25 lutego 2020 r.

Pozycja 67

POSTANOWIENIE

z dnia 18 marca 2019 r.

Sygn. akt Ts 18/18

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Małgorzata Pyziak-Szafnicka,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej M.J. w sprawie zgodności:

art. 394 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, ze zm.) z art. 10 ust. 2, art. 10 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1, art. 45 ust. 1 w związku z art. 2, art. 45 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2, art. 176 ust. 1 w związku z art. 2, art. 176 ust. 1 w związku z art. 10 ust. 2, art. 176 ust. 1 w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania skardze konstytucyjnej dalszego biegu.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej z 29 stycznia 2018 r. (data nadania) M.J. (dalej: skarżący) zakwestionował zgodność art. 394 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, ze zm.; dalej: k.p.c.) – „w zakresie, w jakim nie przewiduje możliwości zaskarżenia do sądu drugiej instancji postanowienia w przedmiocie skargi na czynność komornika” – z art. 10 ust. 2; art. 10 ust. 2 w związku z art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1; art. 45 ust. 1 w związku z: art. 2 i art. 10 ust. 2; art. 176 ust. 1 w związku z: art. 2 i art. 10 ust. 2 oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji.

Skargę konstytucyjną wniesiono w związku z następującą sprawą.

Sąd Rejonowy w T. I Wydział Cywilny, postanowieniem z 1 grudnia 2016 r. (sygn. akt [...]; dalej: postanowienie o oddaleniu), oddalił skargę skarżącego (działającego w charakterze dłużnika) na czynność Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w K. (dalej: komornik) „w postaci zajęcia wynagrodzenia za pracę”, a także uchylił postanowienie komornika w zakresie ustalenia kosztów adwokackich oraz zasądził od wierzyciela na rzecz dłużnika (skarżącego) kwotę 50 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania.

Ten sam sąd, postanowieniem z 16 stycznia 2017 r. (sygn. akt [...]; dalej: postanowienie o odrzuceniu), odrzucił zażalenie skarżącego na postanowienie o oddaleniu. W uzasadnieniu przypomniał, że – zgodnie z art. 394 § 1 k.p.c. – zażalenie „przysługuje także na

postanowienia sądu kończące postępowanie w sprawie oraz w wypadkach wymienionych w powołanym przepisie, o ile pozostają one aktualne w postępowaniu egzekucyjnym”. A wobec tego, że postanowienie o oddaleniu dotyczyło „kwestii wpadkowej dla toku postępowania egzekucyjnego”, sąd uznał, że nie prowadziło ono do zakończenia postępowania w sprawie, zatem prawo wniesienia zażalenia na nie – zgodnie z art. 394 § 1 k.p.c. – skarżącemu nie przysługuje i zgodnie z art. 370 k.p.c. podlega odrzuceniu.

Sąd Okręgowy w K. III Wydział Cywilny Odwoławczy (dalej: Sąd Okręgowy), postanowieniem z 20 kwietnia 2017 r. (sygn. akt [...]) oddalił zażalenie skarżącego na postanowienie o odrzuceniu. W uzasadnieniu wyjaśnił, że obowiązek przekazywania komornikowi wynagrodzenia ponad kwotę wolną od zajęcia oraz ciężar ustalenia tej kwoty spoczywa wyłącznie na pracodawcy i w tym zakresie pracodawca ponosi względem dłużnika odpowiedzialność odszkodowawczą za niezgodną z przepisami prawa realizację zajęcia komorniczego.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

1. Na podstawie art. 61 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072; dalej: u.o.t.p. TK), skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Trybunał wydaje postanowienie o odmowie nadania skardze dalszego biegu, gdy nie spełnia ona określonych przez prawo wymagań lub gdy jest oczywiście bezzasadna. Mając na względzie art. 67 ust. 1 u.o.t.p. TK, Trybunał orzekając zarówno w rozpoznaniu wstępnym, jak i merytorycznym – co do zasady – związany jest zakresem zaskarżenia wskazanym w skardze konstytucyjnej.

2. Zgodnie z kwestionowanym w skardze art. 394 § 1 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, ze zm.; dalej: k.p.c.) zażalenie do sądu drugiej instancji przysługuje na postanowienia sądu pierwszej instancji:

- 1) kończące postępowanie w sprawie;
- 2) zarządzenia przewodniczącego, których przedmiotem są okoliczności wymienione w następujących tam punktach.

3. Skarżący wskazał na następujące argumenty przemawiające za niezgodnością art. 394 § 1 k.p.c. z Konstytucją.

3.1. Po pierwsze, orzekające w sprawie sądy wadliwie – zdaniem skarżącego – uznały, że postanowienie o oddaleniu skargi na czynność komornika – której przedmiotem jest dokonanie egzekucji wynagrodzenia za pracę ponad kwotę wolną od zajęcia – nie jest postanowieniem kończącym postępowanie w sprawie. Wobec tego, Sąd Okręgowy stwierdził, że pierwsza przesłanka określona w art. 394 § 1 k.p.c. nie została spełniona, gdyż postępowanie to miało charakter wpadkowy względem postępowania egzekucyjnego, a więc nie kończyło postępowania w sprawie egzekucyjnej.

Z takim rozstrzygnięciem nie zgadza się skarżący, który w skardze konstytucyjnej wywodzi, że postanowienie o oddaleniu skargi na czynność komornika jest orzeczeniem kończącym postępowanie w sprawie, o którym mowa w art. 394 § 1 k.p.c. Na dowód tego przywołuje orzeczenia sądów powszechnych, które – w jego ocenie – kwalifikują takie postanowienie jako orzeczenie kończące postępowanie w sprawie, na które – zgodnie z art. 394 § 1 k.p.c. – przysługuje zażalenie do sądu drugiej instancji.

Skarżący przekonuje, że do naruszenia jego konstytucyjnych wolności lub praw doszło w ten sposób, że Sąd Okręgowy, wydający ostateczne orzeczenie w sprawie objętej

badaną skargą, dokonał wadliwej wykładni art. 394 § 1 k.p.c. (tzw. skarga na stosowanie prawa), gdyż błędnie przyjął, iż postanowienie o oddaleniu skargi na czynność komornika nie jest orzeczeniem kończącym postępowanie w sprawie, a zatem – w świetle art. 394 § 1 k.p.c. – nie przysługuje od niego zażalenie. Przedmiotem tego zarzutu jest zatem wadliwa, naruszająca wartości konstytucyjne wykładnia dokonana przez orzekające w sprawie sądy, nie zaś art. 394 § 1 k.p.c. czy też treść normatywna tego przepisu uzyskana w wyniku jednolitej, powszechnej i stałej wykładni sądowej.

Trybunał przypomina, że przedmiot kontroli w postępowaniu zainicjowanym wniesieniem skargi konstytucyjnej mogą stanowić wyłącznie normy prawne, nie zaś akty stosowania prawa (np. orzeczenia sądowe czy decyzje administracyjne). Trybunał Konstytucyjny, co do zasady, nie ocenia stosowania prawa i nie ma charakteru „instancji weryfikującej” ostateczne rozstrzygnięcia, o których mowa w art. 79 ust. 1 Konstytucji (por. wyrok TK z 20 grudnia 2017 r., sygn. akt SK 37/15, OTK ZU A/2017, poz. 90 i przywołane tam orzecznictwo). Jeżeli skarżący upatruje sposobu naruszenia swoich konstytucyjnych wolności lub praw w wadliwym zastosowaniu wskazanej normy prawnej, a nie w jej niekonstytucyjnym charakterze, to skarga taka nie spełnia wymogu określonego w art. 79 ust. 1 Konstytucji, a skonkretyzowanego w art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK. Zgodnie z tym wymogiem skarga konstytucyjna powinna zawierać wskazanie sposobu naruszenia konstytucyjnej wolności lub prawa skarżącego przez normę prawną, na podstawie której ostatecznie orzeczono o tych konstytucyjnych wolnościach lub prawach. Tymczasem sposobem naruszenia, wskazanym przez skarżącego, jest wadliwa wykładnia art. 394 § 1 k.p.c. dokonana w ostatecznym orzeczeniu wydanym w sprawie objętej badaną skargą (akt stosowania prawa; norma indywidualno-konkretna), nie zaś treść normatywna określona w tym przepisie (norma generalno-abstrakcyjna).

Z tego powodu Trybunał stwierdził, że zarzut ten nie spełnia wymogu określonego w art. 79 ust. 1 Konstytucji, a skonkretyzowanego w art. 53 ust. 1 pkt 2 u.o.t.p. TK.

3.2. Po drugie, wśród postanowień – na które przysługuje zażalenie – wymienionych w art. 394 § 1 pkt 1-12 k.p.c. brakuje postanowienia o oddaleniu skargi na czynność komornika.

Istota tego zarzutu sprowadza się więc do zakwestionowania takiej normy prawnej, której – jak twierdzi skarżący – zaskarżony art. 394 § 1 k.p.c. nie zawiera. Zgodnie z art. 53 ust. 1 pkt 1 u.o.t.p. TK, skarga konstytucyjna powinna zawierać określenie kwestionowanego przepisu prawa, na podstawie którego ostatecznie orzeczono o wolnościach lub prawach albo obowiązkach skarżącego określonych w Konstytucji. Z tych względów art. 394 § 1 k.p.c. – w zakresie zakwestionowanym w skardze – nie stanowił podstawy żadnego z orzeczeń wydanych w sprawie objętej badaną skargą.

4. W tym stanie rzeczy Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że badana skarga konstytucyjna nie spełnia wymagań określonych w art. 53 ust. 1 pkt 1-2 u.o.t.p. TK, co zgodnie z art. 61 ust. 4 pkt 1 u.o.t.p. TK stanowi podstawę odmowy nadania jej dalszego biegu.

POUCZENIE

Na podstawie art. 61 ust. 5 u.o.t.p. TK skarżącemu przysługuje prawo wniesienia zażalenia na powyższe postanowienie w terminie 7 dni od daty jego doręczenia.